

Csendőrök szovjet-orosz hadifogsában

A legtöbb csendőr a magyarországi harcok alatt esett fogságba. Voltak azonban olyanok is, akiket a besugás juttatott a kommunisták kezére. Nagyobb a száma azoknak a csendőröknek, akik önként tértek haza, vagy kényszer-hazaszállítással érkeztek meg nyugatról. Ezeket már a szűrőtáborokból kiemelték és a szolgálati helyükön is nyomoztak utánuk.

Az orosz fogságba került csendőröket szétszórták a Szovjetúnió egész területére, s a legnehezebb munkákra alkalmazták őket. Így ólom, vas, szén, kőbányába, út- és csatornaépítéshez kerültek, vagy mésző, gipszörelő malmokban dolgoztatták őket. A nehéz munka és a gyenge ételmezés miatt az elhalálozások szaporodtak.

A szovjet-orosz hadifogság egyébként teljes bebörtönzést jelentett. Uzmány-ban 1945 őszén még a táboron belül is drótkerítésekkel elzárva tartották a csendőr, rendőr és határőröket.

A hadifoglyokat 1947.-től kezdték hazaszállítani. A csendőröket azonban 5-6 évig is visszatartották. Voronyezsben összpontosították őket. A bizonytalanságra ítélt csendőröket a közös sors közelebb hozta egymáshoz és szoros bajtársi érzés adta közösségben éltek. A tiszték nagy része a legénységnek és a hozzájuk csatolt Hunyadi és Szt. László hadosztály fiataljainak rendszeres oktatási programot állított föl. Ezen belül voltak nyelvtanfolyamok, irodalmi és kultúrelőadások is. Még nemzeti ünnepeinket is megtartották. A csendőrök ezekben a táborokban nagy többséggel példás magatartásukkal, önzetlenségükkel kiérdemelték a többség megbecsülését.

Mikor azután 6 év elteltével ők is indulhattak haza, otthon várta őket az ÁVO, a népbíróság, a börtön, vagy a kényszermunkatábor, deportálás és minden esetben a rendőri felügyelet.

Nagy többségüknek az 1956-os forradalom nyújtott alkalmat arra, hogy szabad földre érkezve továbbfolytassák azt a becsületes építőmunkát a magyar név dicsőségére, melyet sem az orosz fogságban, sem az ÁVO börtöneiben nem szüntek meg élni és előmozdítani.

Forrásmunkák: Domokos Sándor: „Megbűnhődte már e nép”

Kanadai Magyar Ujság, Winnipeg, 1972.

Dr. Rektor Béla : *A m. kir. Csendőrség oknyomozó története* c. könyve

Árpád Könyvkiadó Vállalat, Cleveland, 1980.